

Kadına Yönelik Psikolojik Şiddetin Ebeveyn Tutumları ile İlişkisi: Gümüşhane İli Örneği

The Relationship Between Psychological Violence Against Women and Parental Attitudes: The Case of Gümüşhane Province

✉ Aysin Çetinkaya Büyükbodur¹, ✉ Ahmet Burhan Çakıcı²

¹Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye

²Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı, Karaman, Türkiye

Amaç: Bu çalışmada kadına yönelik psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma genel tarama modelleri içinde ilişkisel tarama modeli türünde kesitsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2-6 yaş arasında çocuğu olan eş/partnerleri ile Gümüşhane ili Merkez ilçesinde yaşayan, araştırmaya katılmaya gönüllü 22-45 yaş arası 159 kadın oluşturmaktadır. Katılımcıların özellikleri sosyo-demografik bilgi formu ile belirlenmiştir. Ebeveyn tutumları ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ), eş/partnerlerinden algıladıkları psikolojik şiddet kadına psikolojik eziyet envanteri (KPEE) kısa formu ile ölçülmüştür. Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. ETÖ ile KPEE arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Spearman korelasyon analizi, sosyo-demografik özelliklere göre ölçeklerin alt boyutlarının farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için fark testleri uygulanmıştır.

Bulgular: KPEE alt boyutu duygusal sözel şiddet ile ETÖ alt boyutlarından izin verici tutum ($r=-0,360$ $p<0,01$), aşırı koruyucu tutum ($r=-0,467$ $p<0,01$) ve demokratik tutum ($r=-0,580$ $p<0,01$) arasında negatif orta düzeyde, otoriter ebeveyn tutumu ($r=0,753$ $p<0,01$) arasında ise pozitif yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. KPEE alt boyutu sorumluluk ile ETÖ alt boyutlarından izin verici tutum ($r=-0,527$ $p<0,01$), demokratik tutum ($r=-0,609$ $p<0,01$) arasında negatif orta düzeyde, otoriter ebeveyn tutumu arasında ($r=0,565$ $p<0,01$) pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. KPEE alt boyutu kısıtlama/suçlama tehdit ile koruyucu tutum ($r=-0,594$ $p<0,01$), demokratik tutum ($r=-0,408$ $p<0,01$) arasında orta düzeyde negatif, otoriter ebeveyn tutumu ($r=0,294$ $p<0,01$) arasında pozitif düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Kadınların algıladıkları psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. KPEE ile ETÖ alt boyutlarının eğitim durumuna ve çocuk sayısına göre anlamlı biçimde farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Kadına yönelik psikolojik şiddet, ebeveyn tutumu, anne-çocuk ilişkisi

Objectives: In this study, it was aimed to investigate the relationship between psychological violence against women and parental attitudes.

Materials and Methods: The research is a cross-sectional study in relational screening model type among general screening models. The study group of the research consists of 159 women between the ages of 22-45 who are volunteers to participate in the study and living in the central district of Gümüşhane province with their spouse/partners and who have children between the ages of 2-6 years. The characteristics of the participants were determined by the Socio-demographic information form. Parental attitudes were measured with the Parental Attitude scale (PAS), the psychological violence perceived by their spouse/partners with the short form of psychological torment inventory (PMWI). SPSS 21.0 package program was used in the analysis of the data. Spearman correlation analysis was used to determine the relationship between PAS and PMWI, and difference tests were used to determine whether the sub-dimensions of the scales differed according to socio-demographic characteristics.

Results: PMWI sub-dimension, emotional verbal violence, and permissive attitude ($r=-0.360$ $p<0.01$), overprotective attitude ($r=-0.467$ $p<0.01$) and democratic attitude ($r=-0.580$ $p<0.01$) negative, moderate, authoritarian parent attitude ($r=0.753$ $p<0.01$) positive correlation was found. Of the PMWI sub-dimensions, responsibility had negatively moderate relationship with authoritative attitude ($r=-0.527$ $p<0.01$) and democratic attitude ($r=-0.609$ $p<0.01$), and a positive moderately significant relationship with authoritarian parental attitude ($r=0.565$ $p<0.01$) was detected. PMWI sub-dimension/blame threat had a moderate negative relationship with protective attitude ($r=-0.594$ $p<0.01$) and democratic attitude ($r=-0.408$ $p<0.01$), and a positive low level significant relationship with authoritarian parental attitude ($r=0.294$ $p<0.01$).

Conclusion: A statistically significant relationship was found between psychological violence perceived by women and parental attitudes. PMWI and PAS subscales were found to differ significantly according to the level of education and number of children ($p<0.05$).

Keywords: Psychological violence against women, parenting attitudes, mother-child relationship

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Aysin Çetinkaya Büyükbodur, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye

Tel.: +90 532 568 17 99 E-posta: aysine2@gmail.com ORCID: orcid.org/0000-0002-8042-4174

Geliş Tarihi/Received: 08.01.2020 Kabul Tarihi/Accepted: 26.02.2020

©Telif Hakkı 2020 Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği / Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından yayınlanmıştır.

Giriş

Kadınlar tüm dünya coğrafyasında, sınırların ötesinde, bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemleri dahil yaşamları boyunca yaş, sınıf, kast ve statü ayrımı gözetmeksizin psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmaktadırlar.¹ Şiddete maruz kalınması fiziksel yaralanmaların yanı sıra uzun vadede astım, felç ve kalp hastalıklarına, travma sonrası stres ve kaygı bozuklukları,^{2,3} depresyon, alkol, uyuşturucu ve madde bağımlılığı⁴, intihar davranışı, uyku ve yeme bozuklukları, sosyal işlev bozukluğu⁵ gibi fiziksel, ruhsal, davranışsal sağlık sorunlarına neden olmaktadır⁶ ve erken ölüm riskini artırmaktadır.² Araştırmalar bu tür şiddet olaylarının kadınların ruh sağlığı, kendilik algısı ve refahı üzerinde olumsuz etkiler yarattığını ve söz konusu etkilerin nesiller arası devam ederek toplumların üzerindeki yükü artırdığını göstermektedir.⁷⁻⁹

Kadına yönelik şiddet fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet biçiminde meydana gelmektedir. Bu araştırmada incelenen psikolojik şiddet genellikle duygusal istismar, psikolojik kötü muamele, sözlü taciz, sözlü hakaret, duygusal istismar, duygusal kötü muamele,¹⁰ psikolojik eziyet¹¹ şeklinde adlandırılmakta ve bu terimler birbirinin yerine sıklıkla kullanılmaktadır.¹² Psikolojik şiddet aşağılama, utandırma veya korkutma amacıyla yapılan, maruz kalan bireyin benlik saygısına zarar veren sözlü ya da sözsüz davranışlar olarak tanımlanabilir ve çoğunlukla süreklilik özelliği taşımaktadır. Psikolojik şiddet mağdurun ilişki ağlarına zarar vermektedir. Kerig ve Swanson¹³ ev içi şiddetin yaşandığı aile yapılarında eş şiddetine maruz kalan annelerin şiddetin yarattığı duygu yükünü anne-çocuk etkileşimine aktardıklarını, bunun sonucunda ise çocuklarda olumsuz duygusal uyarılma ve duygu düzensizliğinin ortaya çıkabildiğini belirtmektedir. Ev içinde eşin diğer eşe psikolojik şiddet uyguladığına tanık olan çocuklar fiziksel şiddete tanık olan çocuklarda olduğu gibi kaygı, depresyon ve yaşayabilecekleri kişilerarası çatışmalar açısından risk altındadırlar.¹⁴ Bu bağlamda aile çocukların ruh sağlığı için koruyucu faktör olma özelliğini yitirmektedir. Psikolojik ya da duygusal şiddetin yaşanmadığı evlilik ilişkilerinde ebeveynler çocuklarını destekler, çocuklarının faaliyetlerini yeterince izler ve kontrol eder.¹⁵ Sağlıklı evlilik ilişkisinin yarattığı pozitif etki ebeveynlerin ilgi çekici, tutarlı biçimde en iyi ebeveynlik uygulamalarına katılmalarına izin verir. Ev içi şiddete maruziyet ise kadınlarda çocukların davranışlarını ve bakım gereksinimlerini yönetme konusunda otoriter ve tutarsız ebeveynlik uygulamalarında bulunma olasılığını artırmaktadır.¹⁶ Erkekten kadına yönelik sözlü saldırganlık annenin ebeveyn tutumlarına etkide bulunarak saldırganlığın anne çocuk ilişkisine doğru yayılmasına neden olabilir.¹⁷ Söz konusu etkileşim “yayılma hipotezi” ile açıklanmaktadır.¹⁸ Özellikle sözlü/duygusal şiddete maruz kalan ebeveyn, çocuk üzerinde kontrol sağlamak için çocuğa bağırma, çocuğu tehdit etme gibi çocuğun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek davranışlara yönelebilir.^{19,20}

Alan yazında ifade edildiği gibi psikolojik şiddet ebeveyn tutumlarına etkide bulunarak ebeveyn çocuk ilişkisini şekillendirmektedir. Bu bağlamda araştırmada kadınların

algıladıkları psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu ilişkinin görünürlük kazanması kadına yönelik psikolojik şiddetin önlenmesi için müdahalelerin kanıt dayalı olarak oluşturulmasına katkı sunabilir. Araştırmada ayrıca katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine (yaş, eğitim, eş/partnerle geçirilen süre, çocuk sayısı) göre ebeveyn tutumlarının ve algıladıkları psikolojik şiddetin farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın Genel Özellikleri

“Kadınlara Yönelik Psikolojik Şiddetin Ebeveyn Tutumları ile İlişkisi: Gümüşhane İli Örneği” adlı araştırma genel tarama modelleri içinde yer alan ilişkisel tarama modelinde keşfedici korelasyon araştırması türünde kesitsel çalışma olacak şekilde tasarlanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce soru formunda yer alan ölçeklerin uygulanabilmesi için ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapan araştırmacılardan izin alınmıştır. Sonrasında soru formunun katılımcılara uygulanabilmesi için Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulu’ndan 2019/4 sayı numarası ile onay alınmıştır. Katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Araştırmada verilerin toplanabilmesi için oluşturulan soru formu Gümüşhane ili Merkez ilçesinde çalışmaya katılmaya gönüllü n=159 kadın katılımcıya yüz yüze anket şeklinde 15.04.2019-30.05.2019 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Gümüşhane ili Merkez ilçede ikamet eden 22-45 yaş arası 2-6 yaş arası çocukları olan kadınlar oluştururken, araştırmanın çalışma grubunu ise adı geçen evrenden basit rastgele seçkisiz örnekleme göre seçilen 2-6 yaş arasında çocuk sahibi eş/partnerleri ile birlikte Gümüşhane ili Merkez ilçesinde yaşayan araştırmaya katılmaya gönüllü 22-45 yaş arası 159 kadın katılımcı oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubu ilk önce 200 kadın katılımcı olarak belirlenmişken 170 kadın çalışmaya gönüllü olarak katılmış ancak 11 katılımcının soru formunu tam doldurmamaları nedeniyle 159 katılımcıdan elde edilen veriler analizlere dahil edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan kadın katılımcılara ulaşabilmek için araştırmacılar merkez ilçesinde ev ziyaretleri yaparak 2-6 yaş arasında çocuğu olan katılımcılara ve tanıdıkları araştırmaya katılmaya gönüllü kadınlara ölçme araçlarını uygulamışlardır. Söz konusu anketlerin katılımcılar tarafından cevaplanması 15-20 dakika sürmüştür.

Anket Özellikleri ve Uygulaması

Araştırmada katılımcıların özelliklerine ilişkin bilgi edinebilmek için sosyo-demografik ve kişisel bilgi formu, kadınların ebeveyn tutumlarını ölçebilmek için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Demir ve Şendil²¹ tarafından yapılan ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ) kullanılmıştır. ETÖ’nün 2-6 yaş arasında çocuğu olan ebeveynlere uygulanabilme özelliği bulunmaktadır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında sosyo-ekonomik düzeyi

farklı olan 420 ebeveynin verileri analizlere dahil edilmiştir. Araştırmacıların yaptıkları güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alfa değerleri “demokratik” alt boyutu için 0,83, “otoriter” alt boyutu için 0,76, “aşırı koruyucu” alt boyutu için 0,75 ve “izin verici” alt boyutu için ise 0,74 olarak bulunmuştur.²¹ Ölçek 5’li likert biçiminde olup; izin verici (9 madde), aşırı koruyucu (9 madde), demokratik (17 madde), otoriter (11 madde) olmak üzere toplam 4 alt boyuttan ve 46 maddeden oluşmaktadır.

Kadınların algıladıkları psikolojik şiddeti ölçebilmek için ise Ersoy ve ark.¹¹ tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan kadına psikolojik eziyet envanteri kısa formu (KPEE) kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasına 23-55 yaş arasında evli ya da partnerleri ile birlikte yaşayan 852 kadın katılmıştır. KPEE kısa formu Richard M. Tolman tarafından geliştirilen Psychological Maltreatment of Women Inventory²² ölçeğinden Türkçe’ye uyarlanmıştır. KPEE’nin Türkçe’ye uyarlanabilmesi için ölçeği geliştiren Richard M. Tolman’dan onay alınmış, İngilizce’den Türkçe’ye çevirisi iki dile de hakim olan araştırmacıların kendilerince yapılmıştır. Sonrasında ölçek maddeleri tekrar Türkçe’den İngilizce’ye çevrilmiştir.¹¹ Çeviri sonucunda maddelerle ilgili gerekli değişiklikler yapılarak ölçek son halini almıştır. Ölçeğin tümü için iki yarım test güvenilirliği, birinci ve ikinci yarı için 0,90 ve 0,87 kısıtlama/suçlama/tehdit alt boyutunun Cronbach alfa değerleri, birinci ve ikinci yarı için 0,88 ve 0,77 duygusal/sözel şiddet alt boyutu için Cronbach alfa değeri iç tutarlık katsayısı 0,78, sorumluluk alt boyutunun Cronbach alfa değerleri birinci ve ikinci yarı için 0,80 ve 0,78 olarak bulunmuştur.¹¹ Form 5’li

likert tarzında oluşturulmuş olup, en son şık 0 puan değerinde geçerli değil olarak düzenlenmiştir. Form kısıtlama/suçlama/ tehdit (8 madde), sorumluluk (6 madde) ve duygusal/sözel şiddet (4 madde) olmak üzere toplamda 3 alt boyuttan oluşmaktadır.

İstatistiksel Analiz

Analizlere 159 katılımcıdan elde edilen veriler dahil edilmiştir. Araştırmada verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların özelliklerini belirleyebilmek için tanımlayıcı istatistik analizlerden (frekans, yüzde) yararlanılmıştır. Katılımcıların ebeveyn tutumları ile kadınların algıladıkları psikolojik şiddet arasında ilişki olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla yapılan araştırmada ilk önce KPEE kısa formu ve ETÖ elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek için Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk testleri uygulanmış test sonuçlarının anlamlı olduğu ($p < 0,01$) saptanmıştır. Buna göre; kadına yönelik psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirleyebilmek için non-parametrik testlerde kullanılan Spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. KPEE kısa formunun alt boyutları ile ETÖ alt boyutlarının sosyo-demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan kadınların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kadın katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin betimsel istatistikler

Değişkenler	n	%	Değişkenler	n	%		
Yaş	22-25	33	20,8	Eğitim durumu	Okuryazar	2	1,3
	26-30	72	45,3		İlkokul	46	28,9
	31-35	41	25,8		Ortaokul	11	6,9
	36-40	12	7,5		Lise	55	34,6
	41-45	1	0,6		Üniversite	45	28,3
Gelir durumu	1000 TL altı	9	5,7	2 yıldan daha az	3	1,9	
	1000-2000 arası	22	13,8	3-5 yıl	53	33,3	
	2100-3000 arası	38	23,9	Eş/partnerle geçirilen süre	6-10 yıl	62	39,0
	3100-4000 arası	51	32,1	11-15 yıl	33	20,8	
	4100-5000 arası	19	11,9	16-20 yıl	8	5,0	
Katılımcıların çalışma durumları	5000 TL üstü	20	12,6	Katılımcıların çocuk sayısı	1 çocuk	42	26,4
	Çalışmıyor	81	50,9		2 çocuk	54	34,0
	Hizmet sektörü	15	9,4		3 çocuk	43	27,0
	Kamu	12	7,5		4 çocuk	16	10,1
	Gündelik işler	5	3,1		5 çocuk	4	2,5
Toplam	Eğitim	4	2,5	-	-	-	
	Sağlık	15	9,4	-	-	-	
	Serbest meslek	13	8,2	-	-	-	
	Üretim	14	8,8	-	-	-	
		159	100,0		159	100,0	

Tablo 2 incelendiğinde KPEE kısa formu alt boyutlarından duygusal sözel şiddetin ($p<0,05$) yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiği, KPEE kısa formunun sorumluluk, kısıtlama/suçlama tehdit alt boyutlarının yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Grupların sıra ortalamaları incelendiğinde en yüksek puanın 22-25 yaş grubunda olan katılımcılarda, en düşük puanın ise 31-35 yaş arası kadın katılımcılarda olduğu, 31-35 yaş arasına kadar azalma yönünde farklılaşan duygusal sözel şiddet puanlarının 36-40 yaş arasında tekrar artma yönünde farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre; kadınlar arasında 36-40 yaşına doğru artış oldukça algılanan duygusal sözel şiddet azalırken, 36-40 yaşları arasında duygusal ve sözel şiddetin yeniden artabileceği söylenebilir. ETÖ alt

Tablo 2. Algılanan psikolojik şiddet ve ebeveyn tutumlarının yaşa göre Kruskal-Wallis analiz sonuçları

	Yaş	n	Sıra ort.	SS	χ^2	p
Duygusal sözel şiddet	22-25	33	94,77	4	10,15	0,038
	26-30	72	80,85			
	31-35	41	62,83			
	36-40	12	93,00			
	41-45	1	79,50			
	Toplam	159				
Sorumluluk	22-25	33	88,86	4	4,87	0,300
	26-30	72	72,79			
	31-35	41	81,41			
	36-40	12	96,04			
	41-45	1	56,00			
	Toplam	159				
Kısıtlama/suçlama tehdit	22-25	33	94,64	4	6,27	0,180
	26-30	72	78,61			
	31-35	41	69,24			
	36-40	12	83,42			
	41-45	1	97,00			
	Toplam	159				
İzin verici tutum	22-25	33	76,27	4	3,49	0,479
	26-30	72	84,83			
	31-35	41	77,33			
	36-40	12	66,13			
	41-45	1	131,00			
	Toplam	159				
Koruyucu tutum	22-25	33	66,52	4	4,81	0,307
	26-30	72	79,99			
	31-35	41	88,06			
	36-40	12	87,08			
	41-45	1	110,00			
	Toplam	159				
Demokratik tutum	22-25	33	65,32	4	5,58	0,232
	26-30	72	84,27			
	31-35	41	85,85			
	36-40	12	71,88			
	41-45	1	114,50			
	Toplam	159				
Otoriter tutum	22-25	33	90,95	4	3,042	0,551
	26-30	72	75,33			
	31-35	41	78,04			
	36-40	12	86,04			
	41-45	1	63,00			
	Toplam	159				

SS: Standart sapma, Ort: Ortalama

boyutlarından izin verici tutum, koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutumun da yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 3'te görüldüğü üzere KPEE kısa formu alt boyutlarından duygusal sözel şiddet, sorumluluk, kısıtlama/suçlama tehdidin eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0,01$). ETÖ alt boyutlarından olan izin verici tutum, koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutumun da eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,01$).

Tablo 4 incelendiğinde; KPEE kısa formunun alt boyutlarından duygusal sözel şiddet ($p<0,01$), sorumluluk ($p<0,05$), kısıtlama/

Tablo 3. Algılanan psikolojik şiddet ve ebeveyn tutumlarının eğitim durumuna göre Kruskal-Wallis analiz sonuçları

	Eğitim durumu	n	Sıra ort.	SS	χ^2	p
Duygusal sözel şiddet	Okur-yazar	2	115,50	4	51,13	$p<0,001$
	İlkokul	46	117,21			
	Ortaokul	11	75,68			
	Lise	55	72,17			
	Üniversite	45	51,01			
	Toplam	159				
Sorumluluk	Okur-yazar	2	121,50	4	20,41	$p<0,001$
	İlkokul	46	101,52			
	Ortaokul	11	89,86			
	Lise	55	72,62			
	Üniversite	45	62,77			
	Toplam	159				
Kısıtlama/suçlama tehdit	Okur-yazar	2	110,25	4	26,20	0,001
	İlkokul	46	106,96			
	Ortaokul	11	77,68			
	Lise	55	68,32			
	Üniversite	45	65,94			
	Toplam	159				
İzin verici tutum	Okur-yazar	2	88,75	4	13,04	$p<0,001$
	İlkokul	46	65,86			
	Ortaokul	11	54,41			
	Lise	55	84,62			
	Üniversite	45	94,68			
	Toplam	159				
Koruyucu tutum	Okur-yazar	2	68,50	4	36,30	$p<0,001$
	İlkokul	46	47,75			
	Ortaokul	11	83,50			
	Lise	55	87,21			
	Üniversite	45	103,81			
	Toplam	159				
Demokratik tutum	Okur-yazar	2	50,96	4	28,33	$p<0,001$
	İlkokul	46	84,93			
	Ortaokul	11	88,50			
	Lise	55	98,43			
	Üniversite	45	99,86			
	Toplam	159				
Otoriter tutum	Okur-yazar	2	128,25	4	37,55	$p<0,001$
	İlkokul	46	111,46			
	Ortaokul	11	77,18			
	Lise	55	71,93			
	Üniversite	45	56,26			
	Toplam	159				

SS: Standart sapma, Ort: Ortalama

suçlama tehdidin ($p < 0,05$) katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. ETÖ alt boyutlarından olan koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutumun ($p < 0,05$) çocuk sayısına göre anlamlı biçimde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Çocuk sayısına göre ETÖ alt boyutu olan izin verici tutumun ise kadın katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına göre anlamlı biçimde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 5'de görüldüğü gibi KPEE kısa formunun alt boyutlarından duygusal sözel şiddet ($p > 0,05$), sorumluluk ($p > 0,05$), ve kısıtlama/suçlama tehdit ($p > 0,05$) alt boyutları eş ile geçirilen süreye göre anlamlı biçimde farklılık göstermemektedir.

Tablo 4. Algılanan psikolojik şiddet ve ebeveyn tutumlarının çocuk sayısına göre Kruskal-Wallis analiz sonuçları

	Çocuk sayısı	n	Sıra ort.	SS	χ^2	p
Duygusal sözel şiddet	1	42	63,31	4	14,73	0,005
	2	54	75,20			
	3	43	90,29			
	4	16	107,06			
	5	4	101,13			
	Toplam	159				
Sorumluluk	1	42	72,68	4	13,21	0,010
	2	54	69,77			
	3	43	86,19			
	4	16	108,50			
	5	4	114,50			
	Toplam	159				
Kısıtlama/suçlama tehdit	1	42	69,93	4	11,33	0,023
	2	54	75,56			
	3	43	82,41			
	4	16	111,78			
	5	4	92,63			
	Toplam	159				
İzin verici tutum	1	42	91,40	4	9,35	0,053
	2	54	79,79			
	3	43	81,48			
	4	16	53,22			
	5	4	54,38			
	Toplam	159				
Koruyucu tutum	1	42	92,12	4	12,32	0,015
	2	54	84,57			
	3	43	76,31			
	4	16	48,28			
	5	4	57,50			
	Toplam	159				
Demokratik tutum	1	42	91,23	4	10,77	0,029
	2	54	79,67			
	3	43	77,98			
	4	16	60,66			
	5	4	30,50			
	Toplam	159				
Otoriter tutum	1	42	64,54	4	11,75	0,019
	2	54	75,29			
	3	43	92,50			
	4	16	99,56			
	5	4	93,38			
	Toplam	159				

SS: Standart sapma, Ort: Ortalama

ETÖ'nün alt boyutlarından izin verici tutum, koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutumun eş ile geçirilen süreye göre anlamlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 6 incelendiğinde, KPEE kısa formunun alt boyutları (duygusal/sözel şiddet, sorumluluk, kısıtlama/suçlama/tehdit) ile kadınların ebeveyn tutumlarını ölçmek için kullanılan ETÖ alt boyutları (izin verici tutum, koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutum) arasındaki ilişkiyi gösterir Spearman Korelasyon analiz sonuçlarına göre; KPEE kısa formu alt boyutu olan duygusal sözel şiddet ile izin verici ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü ve anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,360$)

Tablo 5. Algılanan psikolojik şiddet ve ebeveyn tutumlarının eş ile geçirilen süreye göre Kruskal-Wallis analizi sonuçları

	Eş ile geçirilen süre	n	Sıra ort.	SS	χ^2	p
Duygusal sözel şiddet	2 yıla kadar	3	39,67	4	8,87	0,064
	3-5 yıl	53	71,86			
	6-10 yıl	62	85,35			
	11-15 yıl	33	78,82			
	16-20 yıl	8	112,50			
	Toplam	159				
Sorumluluk	2 yıla kadar	3	52,33	4	5,02	0,284
	3-5 yıl	53	74,14			
	6-10 yıl	62	79,94			
	11-15 yıl	33	85,89			
	16-20 yıl	8	105,31			
	Toplam	159				
Kısıtlama/suçlama tehdit	2 yıla kadar	3	100,00	4	2,69	0,610
	3-5 yıl	53	73,56			
	6-10 yıl	62	82,17			
	11-15 yıl	33	81,03			
	16-20 yıl	8	94,13			
	Toplam	159				
İzin verici tutum	2 yıla kadar	3	133,67	4	6,38	0,172
	3-5 yıl	53	81,18			
	6-10 yıl	62	82,45			
	11-15 yıl	33	68,53			
	16-20 yıl	8	80,38			
	Toplam	159				
Koruyucu tutum	2 yıla kadar	3	88,83	4	2,59	0,628
	3-5 yıl	53	87,39			
	6-10 yıl	62	74,76			
	11-15 yıl	33	79,33			
	16-20 yıl	8	71,13			
	Toplam	159				
Demokratik tutum	2 yıla kadar	3	97,00	4	3,53	0,473
	3-5 yıl	53	81,25			
	6-10 yıl	62	84,30			
	11-15 yıl	33	73,89			
	16-20 yıl	8	57,25			
	Toplam	159				
Otoriter tutum	2 yıla kadar	3	57,17	4	7,60	0,107
	3-5 yıl	53	70,17			
	6-10 yıl	62	80,28			
	11-15 yıl	33	91,11			
	16-20 yıl	8	105,69			
	Toplam	159				

SS: Standart sapma, Ort: Ortalama

$p < 0,01$), duygusal sözel şiddet ile aşırı koruyucu ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,467$ $p < 0,01$), duygusal sözel şiddet ile demokratik ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,580$ $p < 0,01$) görülmektedir. Duygusal sözel şiddet ile otoriter ebeveyn tutumu arasında ise yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($r = 0,753$ $p < 0,01$). KPEE alt boyutu olan sorumluluk ile izin verici ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,527$ $p < 0,01$), sorumluluk alt boyutu ile aşırı koruyucu ebeveyn tutumu arasında anlamlı ilişkinin olmadığı ($r = -0,094$ $p = 0,237$ $p > 0,05$), sorumluluk ile demokratik ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,609$ $p < 0,01$) saptanmıştır. Sorumluluk ile otoriter ebeveyn tutumu arasında ise orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir ($r = 0,565$ $p < 0,01$). KPEE alt boyutu olan kısıtlama/suçlama tehdit alt boyutu ile ETÖ'nün alt boyutu olan izin verici tutum arasında anlamlı ilişkinin olmadığı ($r = 0,035$ $p > 0,05$), kısıtlama/suçlama tehdit ile koruyucu ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,594$ $p < 0,01$), kısıtlama/suçlama tehdit ile demokratik ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu ($r = -0,408$ $p < 0,01$) bulunmuştur. Kısıtlama/suçlama tehdit ile otoriter ebeveyn tutumu arasında ise düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($r = 0,294$ $p < 0,01$).

Tartışma

Araştırma neticesinde, sosyo-demografik değişkenlere göre ebeveyn tutumları ile kadınların algıladıkları psikolojik

şiddetin farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde; yaşa göre ETÖ alt boyutlarından elde edilen puanlar ile KPEE kısa formunun alt boyutlarından olan kısıtlama/suçlama tehdit alt boyutu ile sorumluluk alt boyutunun farklılık göstermediği ($p > 0,05$), ancak KPEE kısa formunun alt boyutu olan duygusal sözel şiddetin yaşa göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır ($p < 0,05$). Psikolojik şiddet ile ilgili alan yazında yer alan çalışmalarda daha genç yaşta olan kadınların yaşı ilerlemiş olan kadınlara göre şiddete maruziyetlerinin daha fazla olduğu belirtilmektedir. Erkan ve Bozgöz²³ tarafından Diyarbakır ilinde yapılan çalışmada en çok genç ve evli olan kadınların aile içi şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Vasconcelos ve ark.²⁴ tarafından yapılan saldırganlık profili ve şiddet ile ilişkili faktörlerin birlikte incelendiği çalışmada psikolojik şiddetin 19 yaş ile 40 yaş arasında artma eğiliminde olduğu, 41 yaşından sonra ise azalma yönünde seyir izlediği saptanmıştır. Bu çalışmada da 31-35 yaş arasında azalma yönünde farklılaşan duygusal sözel şiddet puanlarının 36-40 yaş arasında tekrar artma yönünde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırma bulgularının bazı araştırma bulguları ile benzerlik gösterirken bazıları ile örtüşmediği görülmektedir.

Araştırma sonucunda eğitim durumuna göre KPEE kısa formunun alt boyutları olan duygusal sözel şiddet, sorumluluk, ve kısıtlama/suçlama tehdidin anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik psikolojik şiddetin azalabileceği söylenebilir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile paralel biçimde alan yazında çeşitli araştırma sonuçları bulunmaktadır. García-Moreno'nun²⁵ yaptıkları çalışmada eğitim düzeyi

Tablo 6. Algılanan psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi gösterir Spearman Korelasyon analiz sonuçları

Spearman's rho	ETÖ Top.	İzin verici tutum	Aşırı koruyucu tutum	Demokratik tutum	Otoriter tutum	
Duygusal sözel şiddet	-	-0,434**	-0,360**	-0,467**	-0,580**	0,753**
		-	0,531**	0,021	0,852**	-0,249**
			-	-	0,374**	-0,453**
				-	0,490**	-0,288**
					-	-0,472**
					-	
Sorumluluk	-	-0,476**	-0,527**	-0,094	-0,609**	0,565**
		-	0,531**	0,609**	0,852**	-0,249**
			-	0,021	0,374**	-0,453**
				-	0,490**	-0,288**
					-	-0,472**
					-	
Kısıtlama /suçlama tehdit	-	-0,334**	0,035	-0,594**	-0,408**	0,294**
		-	0,531**	0,609**	0,852**	-0,249**
			-	0,021	0,374**	-0,453**
				-	0,490**	-0,288**
					-	-0,472**
					-	

ETÖ: Ebeveyn tutum ölçeği, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

arttıkça kadınların şiddete daha az maruz kalabilecekleri saptanmıştır. Sanz-Barbero ve ark.²⁶ yaptıkları çalışmada ise yüksek eğitim düzeyinin genç kadınlarda psikolojik şiddeti, yetişkin ve yaşlı kadınlarda ise cinsel ve fiziksel şiddete uğrama olasılığını azaltabileceği saptanmıştır. Yanık ve ark.²⁷ tarafından Kırklareli'nde yapılan çalışmada eğitim düzeyi arttıkça şiddete maruz kalma durumu sıklığının azaldığı saptanmıştır. Kamat ve ark.²⁸ tarafından yapılan çalışmada ise kadınların düşük eğitim düzeyi ve evlilik yaşı ile kadınların şiddete maruz kalmaları arasında anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Yazar²⁹ tarafından yapılan çalışmada ise, kadınlar arasında eğitim durumuna göre sözel şiddetin farklılık gösterdiği, hiçbir okulu bitirmemiş kadınların üniversite mezunu olan kadınlara göre 0,123 kat daha az sözel şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Bu bağlamda araştırma sonuçları bazı araştırma sonuçları ile benzerlik taşıırken bazı araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde ETÖ alt boyutlarından izin verici tutum, aşırı koruyucu tutum, demokratik ve otoriter tutumun eğitim düzeyine göre anlamlı biçimde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Demokratik tutum, izin verici tutum ile aşırı koruyucu tutumun en çok üniversite mezunlarında olduğu görülürken, demokratik tutumun en az okur-yazar olanlarda, izin verici tutumun en az ortaokul mezunlarında, aşırı koruyucu tutumun ise en az ilkökul mezunlarında olduğu görülmektedir. Otoriter ebeveyn tutumunun ise en çok okur-yazar olanlarda, en az ise üniversite mezunlarında olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde; eğitim düzeyinde düşüş oldukça otoriter ebeveyn tutumu artmakta, demokratik tutum ise azalmaktadır. Alan yazında araştırma bulgularını destekleyen araştırma sonuçları bulunmaktadır. Tocu³⁰ tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyinin çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda ortaokul mezunu olan ebeveynlerde gelenekselliğin yüksek öğrenim görmüş olan ebeveynlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuç KPEE alt boyutlarından duygusal sözel şiddet, sorumluluk, ve kısıtlama/suçlama tehdidin katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p < 0,05$). Buna göre çocuk sayısı kadınların maruz kalabilecekleri psikolojik şiddeti etkilemektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında çocuk sayısı azaldıkça psikolojik şiddet azalma yönünde farklılık göstermektedir. Alan yazında çocuk sayısı ile kadına yönelik psikolojik şiddet ilişkisini ele alan çalışmalara rastlanmamıştır.

ETÖ'nün alt boyutlarından olan koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutumun çocuk sayısına göre anlamlı biçimde farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p < 0,05$). Çocuk sayısındaki artış otoriter tutumu arttırırken, çocuk sayısının az olması ise demokratik tutumu arttırmaktadır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç değerlendirildiğinde çocuk sayısı arttıkça kadınların çocuklarına yönelik katı ve cezalandırıcı davranışlar sergileyebilecekleri söylenebilir. Ancak Aydoğdu ve Dilekmen³¹ tarafından yapılan çalışmada ise çocuk sayısına göre demokratik ve otoriter tutumda farklılığın oluşmadığı, tek

çocuk sahibi ebeveynlerin koruyucu tutumu diğer ebeveyn tutumlarına göre daha fazla benimsedikleri saptanmıştır. Yaprak³² ile Güneysu ve Bilir³³ tarafından yapılan araştırmalarda çocuk sayısı arttıkça demokratik tutumun azaldığı saptanmıştır. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen bulgular ile alan yazında yer alan bazı araştırmaların sonuçları benzerlik gösterirken, bazıları ile örtüşmemektedir.

Çalışma kapsamında KPEE kısa formunun alt boyutları (duygusal/sözel şiddet, sorumluluk, kısıtlama/suçlama/tehdit) ile kadınların ebeveyn tutumlarını ölçmek amacıyla kullanılan ETÖ'nün alt boyutları (izin verici tutum, koruyucu tutum, demokratik tutum ve otoriter tutum) arasındaki ilişkiyi gösteren bulgulara göre; ilk olarak kadınların eşlerinden ya da ilişki partnerlerinden algıladıkları duygusal ve sözel şiddet arttıkça kadınların çocuklarına yönelik ebeveyn tutumlarından izin verici tutum, koruyucu tutum ve demokratik tutumun azaldığı ve otoriter tutumun artabileceği ifade edilebilir. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre; kadınların eşlerinin ya da ilişki partnerlerinin sorumluluklarını yerine getirmemelerine ilişkin algılarında artış oldukça kadınlarda izin verici, demokratik ebeveyn tutumunun azalabileceği, otoriter ebeveyn tutumunun ise artabileceği ifade edilebilir. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre ise; kadınların eşlerinden ya da yakın ilişki partnerlerinden algıladıkları kısıtlama suçlama ve tehditte artış oldukça, ebeveyn tutumlarından koruyucu tutum ve demokratik tutumun azalabileceği, otoriter tutumun ise artabileceğine ilişkindir. Alan yazında psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi gösteren çalışmalara rastlanamaması nedeni ile bu araştırma sonuçları literatür ile tartışılmamaktadır.

Çalışmanın Kısıtlılıkları

Bu çalışmanın güçlü yanı görünürlüğünün sağlanması konusunda bir takım güçlükler bulunan kadınların ev içinde maruz kalabilecekleri psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda araştırmadan biri olmasıdır. Araştırmanın kısıtlılıkları ise, örneklem grubu bakımından az sayıda kadın katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların eşlerinin eğitim düzeyi, sağlık durumu, çocukların sağlık durumu, katılımcıların psikiyatrik tanılarının olup olmadığına ilişkin değişkenler klinik ortam dışında olduğu için araştırmanın dışında bırakılmıştır. İlgili değişkenlerin sonraki araştırmalarda ele alınması gerekmektedir. Araştırmanın en belirgin kısıtlılığı ise psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi vermesine rağmen nedensellik özelliği taşıyamamasıdır.

Sonuç

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde kadına yönelik psikolojik şiddet ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda psikolojik şiddetin sadece maruz kalan birey ile sınırlı kalmadığı, yakın ilişki ağlarına özellikle çocuklarla olan ilişkiye de yansıtılabileceği görülmektedir. Özellikle ebeveyn tutumları içerisinde çocuğun kişilik gelişimine olumlu katkısı olan, çocuğun katılım hakkını

destekleyen demokratik ebeveyn tutumunun psikolojik şiddete maruziyet sonucunda azalması, kadına yönelik psikolojik şiddetin çocuğun gelişim hakkını da engelleyebileceğini göstermektedir. Kadına yönelik şiddet ile otoriter ebeveyn tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkinin bulunması ise; kadınların maruz kaldığı psikolojik şiddetin annenin çocuk ile etkileşiminde sert, cezalandırıcı davranışlara yöneliminin belirleyicisi olmaktadır. Kadına yönelik psikolojik şiddet mikro bağlamda anne çocuk etkileşimini, aile sistemini, makro bağlamda ise toplum refahını olumsuz biçimde etkilemektedir. Araştırma sonucunda kadınların eğitim düzeylerindeki artışın psikolojik şiddeti azaltırken demokratik ebeveyn tutumu ise artırabileceği saptanmıştır. Bu bağlamda kadınların yüksek eğitim ve öğrenime teşvik edilmeleri kadınları şiddetten koruyucu bir faktör olma özelliği taşıırken aynı zamanda çocuk ve aile refahına katkı sağlayabilmektedir. Araştırma neticesinde psikolojik şiddeti önlemeye yönelik müdahalelerin çocuk, aile ve toplum refahına katkı sunabileceği söylenebilir.

Etik

Etik Kurul Onayı: Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 2019/4 sayı numarası ile onay alınmıştır.

Hasta Onayı: Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Editörler kurulu ve editörler kurulu dışında olan kişiler tarafından değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Dizayn: A.Ç.B, Veri Toplama veya İşleme: A.Ç.B, Analiz veya Yorumlama: A.B.Ç, Literatür Arama: A.Ç.B, Yazan: A.Ç.B

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

Kaynaklar

- Kulkarni SJ, Bell H, Rhodes DM. Back to Basics: Essential Qualities of Services for Survivors of Intimate Partner Violence, *Violence Against Women*. 2012;18:85-101.
- WHO. Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. Geneva, Switzerland; Department of Reproductive Health and Research, World Health Organization; 2013; (ISBN:978-92-4-156462-5).
- Dutton M, Kaltman S, Goodman L, Weinfurt K, Vankos N. Patterns of Intimate partner violence: Correlates and outcomes, *Violence and Victims*. 2005;20:483-497.
- Golding JM. Intimate Partner Violence as a Risk Factor for Mental Disorders: A Meta-Analysis, *Journal of Family Violence*. 1999;14:99-132.
- Hamberger LK, Hastings JE. Personality correlates of men who abuse their partners: A cross-validation study, *Journal of Family Violence*. 1986;323-341.
- Graham-Bermann SA, Miller LE. Intervention to Reduce Traumatic Stress Following Intimate Partner Violence: An Efficacy Trial of the Moms' Empowerment Program (MEP), *Psychodynamic Psychiatry*. 2013;41:329-349.
- Kumar A, Nizamie HS, Srivastava NK. Violence against women and mental health, *Mental Health Prevention*. 2013;1:4-10.
- Babu BV, Kar SK. Domestic violence against women in eastern India: a population-based study on prevalence and related issues, *BMC Public Health*. 2009;9:1-25.
- Bonomi AE, Thompson RS, Anderson M, Reid RJ, Carrell D, Dimer JA, Rivara FP. Intimate Partner Violence and Women's Physical, Mental, and Social Functioning, *American Journal of Preventive Medicine*. 2006;30:458-466.
- WHO. Department of gender, women and health, family and community health. Addressing violence against women and achieving the millennium goals. Geneva, Switzerland, 2005; <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43361/1/WHO.pdf>.
- Ersoy NC, Hünler OS, Namer Y. Kadına Psikolojik Eziyet Envanteri Kısa Formu Türkçe Uyarlaması, *Klinik Psikiyatri*. 2017;20:276-286.
- O'Leary KD, Maiuro RD. Psychological Abuse in Violent Domestic Relations, In: O'Leary KD, Maiuro RD, eds. New York: Springer Publishing Company; 2001:1-21.
- Kerig, PK, Swanson, JA. (2010). Ties that bind: Triangulation, boundary dissolution, and the effects of inter-parental conflict on child development, in MS. Schulz, MK. Pruett, PK Kerig, RD. Parke, eds. *Strengthening Couple Relationships for Optimal Child Development*. Washington DC: American Psychological Association; 2010:55-76.
- Gilbert AL, Bauer NS, Carroll AE, Downs SM. Child Exposure to Parental Violence and Psychological Distress Associated With Delayed Milestones, *Pediatrics*. 2013;132:1577-1583.
- Blumenthal DR, Neeman J, Murphy CM. Lifetime exposure to interparental physical and verbal aggression and symptom expression in college students. *Violence and Victims*, 1998;13(2):175-196.
- Sugarman DB, Hotaling GT. Dating violence: Prevalence, context, and riskmarkers, In: Pirog-Good MAES, Jan E, eds. *Violence in dating relationships: Emerging social issues*. New York, NY: Praeger Publishers; 1989:1-32.
- Conger RD, Conger KJ, Elder GH Jr, Lorenz FO, Simons RL, Whitbeck LB. Family economic stress and adjustment of early adolescent girls, *Developmental Psychology*. 1993;29:206-219.
- Erel O, Burman B. Interrelatedness of marital relations and parentchild relations: A meta-analytic review, *Psychological Bulletin*. 1995;118:108-132.
- Jenkins JM, Smith MA. Marital disharmony and children's behaviour problems: Aspects of a poor marriage that affect children adversely, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 1991;32:793-810.
- Conger RD, Ge X, Elder GH, Jr Lorenz FO, Simons RL. Economic stress, coercive family process, and developmental problems of adolescents, *Child Development*. 1994;65:541-561.
- Demir EK, Şendil G. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), *Türk Psikoloji Yazıları*. 2008;11:15-25.
- Tolman R. Psychological abuse of women, in *Assessment of Family Violence: A Clinical and Legal Sourcebook*. Ammerman R, Hersen M, eds. New York: John Wiley; 1992;291-310.
- Bozgöz F, Erkan R. Kadına Yönelik Şiddetin Sosyo-ekonomik, Dinsel ve Kültürel Boyutları: Diyarbakır Örneği, *Ekev Akademi Dergisi*. 2004;8:219-242.
- Vasconcelos Marilena Silva, Holanda Viviane Rolim, Albuquerque Thaise Torres. Profile of the aggressor and factors associated with violence, *Cogitare Enferm*. 2016;21:01-10.
- García-Moreno C. Violence against women: Consolidating a public health agenda. In G. Sen, A. George, P. Ostlin, eds. *Engendering International Health: The Challenge of Equity*. Cambridge. MA: MIT Press; 2002:111-141.
- Sanz-Barbero B, Barón N, Vives-Cases C. Prevalence, associated factors and health impact of intimate partner violence against women in different life stages, *PLoS ONE*. 2019;14:e0221049.

27. Yanık A, Hanbaba Z, Soygür S, Ayaltı B, Doğan M. Kadına yönelik şiddet davranışlarının değerlendirilmesi: Türkiye'den kanıt, *Electronic Journal of Vocational Colleges*. 2014;104-111.
28. Kamat U, Ferreira A, Motghare D, Kamat N, Pinto NR. A cross-sectional study of physical spousal violence against women in Goa, *Journal Healthline*. 2010;1:34-40.
29. Yazar GN. Aile İçi Kadına Yönelik Şiddeti Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon ile Analizi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı, İstatistik Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa,2018.
30. Tocu R. Study on the parental beliefs and attitudes towards child rearing and education, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014;137:153-157.
31. Aydoğdu F, Dilekmen M. Ebeveyn Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2016;11:569-585.
32. Yaprak B. İlköğretim Öğrencilerinin Algıladıkları Anne-Baba Tutumunun Diskriminant Analiziyle Belirlenmesi ve Benlik Saygısı ile Olan İlişkinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Uygulama. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2007.
33. Güneysu S, Bilir Ş. Üniversite Gençlerinin Kendilerini Kabul Düzeyine Algılanan Anne Baba Tutumlarının Etkisi. Aile Yazıları, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,1991.